

HYGIENA V CHOVE OVIEC

Chov oviec je spojený s celosezónnym pobytom na pastve, takže sa pri chove oviec musí riešiť ustajnenie na zimné obdobie (maštalný chov) a letné obdobie (pasienkový chov). Vzhľadom k tomu, že ovca je stádové zviera sa pri oboch obdobiach uplatňuje výlučne skupinové systémy ustajnenia v zime v kotercoch. Okrem toho, hlavne v maštaliach pri zimnom ustajnení, je potrebné rešpektovať špecifické nároky jednotlivých kategórií oviec:

- bahnice pred pôrodom a v období pôrodu,
- bahnice s jahňatami do doby odstavu,
- jahňatá po odstave,
- výkrm jahniat,
- chov jahničiek,
- chov plemenných baranov.

Efektívna koncentrácia bahníc v jednom stáde pre využívanie technologických liniek a pracovných síl je minimálne 500 ks.

USTAJŇOVACIE SYSTÉMY

V chove oviec sa uplatňujú dva ustajňovacie systémy v jednopriestorových kotercoch:

- na hlbokkej podstielke,
- s celoroštovou podlahou.

Podľa použitého systému sa potom uplatňujú technologické linky kŕmenia a odstraňovania hnoja.

Potreba ustajňovacieho priestoru pre rôzne kategórie oviec (Vyhláška MP SR.230/1998)

Kategória oviec	Plocha ($\text{m}^2 \cdot \text{ks}^{-1}$)	Objem ($\text{m}^3 \cdot \text{ks}^{-1}$)
Bahnica	0,7 - 0,9	
Bahnica s 1 jahňat'om do odstavu	1,2 - 1,3	4,5
Bahnica s 2 jahňatami do odstavu	1,3 - 1,5	
Jarka	0,5	3,0 - 3,5
Jahňa v profylaktóriu	0,25	
Jahňa vo výkrme	0,35 - 0,4	2,5 - 3,0
Jahňa vo výkrme pri klieťkovom chove	0,2 - 0,25	
Jahňa v odchove	0,4 - 0,45	
Plemenný baran v individuálnom koterci	3,0	
Plemenný baran v skupinovom koterci	2,0	
Chovný baran do 1 roka	0,5 - 0,7	
Chovný baran nad 1 rok	0,8 - 1,0	
Bahnica v prístrešku na pasienkoch	0,4 - 0,5	
Jarka v prístrešku na pasienkoch	0,3 - 0,4	

Počty oviec v kotercoch (Vyhláška MP SR 230/1998)

Kategória oviec	Počet kusov
Bahnice	do 125
Bahnice kotné, rodiace a dojčiace s jahňatami do veku 3 týždňov	do 25
Bahnice s jahňatami do odstavu od 3 týždňov	do 50
Jarky	do 125
Jahňatá v profylaktóriu	10 - 20
Jahňatá vo výkrme	50 - 100
Jahňatá v odchove	do 125
Barany chovné	do 50
Barany plemenné	1 - 10

V odôvodnených prípadoch je možné vytvoriť i menšie skupiny. Počet sa zaokrúhli tak, aby vychádzal celkový počet zvierat v ustajňovacom objekte 500 ks a jeho násobky. Agresívne barany sa musia ustajniť samostatne.

Rozmery krmných žľabov, počet napájačiek a ich dĺžka (Vyhláška MP SR.230/1998)

Rozmery	m.j.	Bahnica	Jarky a chovné jahničky	Výkrm jahniat	Barany
Dĺžka žľabu na 1 kus	mm	330-400	250-300	200	400-500 ^{1/}
Šírka žľabu vrátane požľabnice ^{2/}	mm	550-600	550-600	450-500	550-600
Šírka dna žľabu ^{3/}	mm	350	350	250	350
Šírka združeného žľabu	mm	600-780	600-780	500	600-780
Výška dna žľabu min.	mm	50	50	50	50
Výška prednej strany žľabu zo strany ustajňovacieho priestoru ^{4/}	mm	350-400	350-400	250	350-400
Výška zadnej hrany žľabu zo strany krmnej chodby ^{5/}	mm	550	550	550	550
Počet oviec na 1 napájačku	ks	15-40	40	40	15-40
Dĺžka napájadla na 100 ks ^{6/}	mm	3000-4000	2500-3000	1500-2000	5000-6000
Výška hornej hrany napájačky (napájadla) nad úrovňou podlahy	mm	500	500	250	500

Denná potreba vody u baranov a bahníc je 8 l.ks⁻¹, u jahničiek 4 l.

Požadované parametre roštov (Vyhláška MP SR.230/1998)

Kategória oviec	Najväčšia šírka (mm)	
	roštnice	medzery
Jarka	50	15 - 18
Baran	50	15 - 22

V menších chovoch oviec sa zväčša využíva ustajnenie s hlbokou podstielkou bez pevného krmiska. V týchto ovčínach bývajú drevené rozoberateľné zábrany kotercovej rôznych dĺžok– *lesy*, ktoré sa po vyhnaní oviec na pastvu rozoberú a potom sa odstraňuje hnoj. Lesy sa využívajú aj pri stavaní individuálnych kotercovej pre bahnice, škôlok, manipulačných uličiek a košiárov. Skladajú sa z dosiek alebo polovičnej guľatiny. Na kŕmenie sa využívajú jasle rôznych dĺžok. Vhodnejšie sú jasle dlhé 2 m, aby sa s nimi dalo ľahko manipulovať.

HYGIENA V CHOVE KÔZ

Potreba ustajňovacej plochy pre rôzne kategórie kôz pri voľnom ustajnení (Vyhláška MP SR 230/1998)

Kategória kôz	Plocha (m ² .ks ⁻¹)
Koza	0,7 - 0,9
Koza s jedným kozľaťom do odstavu	1,2 - 1,4
Koza s dvoma kozľatami do odstavu	1,4 - 1,6
Chovné kozičky	0,5 - 0,7
Kozľa pred odstavom	0,3
Plemenný cap v individuálnom koterci	2,5 - 3,0

Plemenné capy je potrebné chovať oddelene od kôz v inom objekte, pretože pri ich prítomnosti by sa mohol dostať do mlieka zápach zhoršujúci jeho kvalitu.

Najmenšie plochy výbehov (Vyhláška MP SR 230/1998)

Kategória kôz	Plocha (m ² .ks ⁻¹)
Koza	1,5
Chovné kozičky	1,0
Plemenný cap	10,0

Rozmery krmných žľabov, počet napájačiek a ich dĺžka (Vyhláška MP SR 230/1998)

Rozmery	m. j.	Kozy	Chovné kozičky	Plemenné capy
Dĺžka žľabu na 1 kus	mm	350 - 400*	250 - 300	400 - 500
Dĺžka žľabu v dojárni	mm	300		
Šírka žľabu	mm	400 - 450	400 - 450	400 - 450
Šírka dna žľabu ^{1/}	mm	350	350	350
Hĺbka žľabu	mm	400	400	400
Šírka združeného žľabu	mm	600 - 800	600 - 800	600 - 800
Výška zadnej hrany žľabu zo strany krmnej chodby ^{2/}	mm	500 - 600	500 - 600	500 - 600
Počet kôz na 1 napájačku	ks	15 - 25	40	15 - 25
výška hornej hrany napájačky (napájadla) nad úrovňou podlahy ^{3/}	mm	500 - 600	500	500 - 600

Požadované rozmery roštov (Vyhláška MP SR 230/1998)

Kategória kôz	Šírka roštnice (mm)	Šírka medzery medzi roštnicami (mm)
Koza	50 - 60	18 - 20
Plemenný cap	50 - 60	18 - 22

Zábrany kotercov pre chovné kozičky majú mať výšku 800-1 000 mm, pre kozy 1 300 mm a pre capov 1 500 mm. Produkcia mlieka je u kôz vyššia ako u oviec (700-900 l ročne), preto aj čas dojenia je dlhší a výkonnosť dojárni je oproti ovciam nižšia.

